

DOPOLEDNE – učebna č. 48

[10.35–11.05]

Podpora vyučujících a studentů při zavádění e-learningu

Petra **Poulová**

V příspěvku jsou shrnuty několikaleté zkušenosti se vzděláváním pracovníků Fakulty informatiky managementu v oblasti vytváření a vedení kurzů ve virtuálním studijním prostředí. Díky dobře připravené metodice dalšího vzdělávání v současné době pětina pracovníků fakulty využívá při výuce v kombinované i prezenční formě studia možnosti virtuálního studijního prostředí na Internetu.

[11.05–11.25]

E-kursy à la Moodle

Daniel **Mikšík**

Systém pro správu výukových kurzů neboli Course Management System *Moodle* představuje jednu z možností, kterou světu výukového obsahu nabízí svět volně šiřitelného výukového softwaru. Na Masarykově univerzitě existují v současné době dvě instalace tohoto CMS, předkládaný příspěvek vychází ze zkušeností s jeho zavedením a používáním na Katedře anglistiky a amerikanistiky FF MU (www.phil.muni.cz/angl/e-learn). Těžištěm příspěvku je představení celkového přístupu k organizaci výukového obsahu, kterou Moodle pedagogům nabízí, včetně stručné charakterizace jednotlivých výukových modulů a uživatelského prostředí z pohledu vedoucího i účastníka kursu.

[11.45–12.05]

LMS Studium On-Line

Hynek **Julínek**

1. LMS Studium On-Line z pohledu uživatelů

Seznámení posluchačů s LMS Studium On-Line nejprve z pohledu studenta distančního kombinovaného studia, následně z pohledu studenta celoživotního vzdělávání a z pohledu učitele. Na závěr první části budou posluchači seznámeni s rozhraním pro administrátory a administrací stávající verze Studium On-Line 1.1.

2. Technické řešení LMS Studium On-Line

Seznámení posluchačů s technickým řešením stávající verze Studium On-Line 1.1 a jeho návaznosti na Informační systém Masarykovy univerzity. Nastínění technického řešení následující verze 2.0 a jeho přímé návaznosti na databázi Informačního systému Masarykovy univerzity a přímé návaznosti na clearingový systém Masarykovy univerzity.

ODPOLEDNE

SEKCE A: Obecné otázky e-learningu – učebna č. 48

[příspěvek B., 14.00–14.40]

Nezapomeňme na ni aneb O pedagogiku jde až na prvním místě

Lenka **Bucherová**

Příspěvek autorky se zabývá pedagogickými aspekty při tvorbě a využití elektronických výukových materiálů a prostředí, a to konkrétně podporou studijní autonomie, učebních stylů, kritického myšlení. Autonomii je možné rozvíjet využitím existujících www stránek do výukového materiálu, zadáním úkolů tak, aby s nimi student pracoval samostatně/ve skupině, učitel/výukový materiál je koordinátorem. Učební styly lze podporovat nabídkou rozmanitých audio/video materiálů i způsobů předkládaných informací. Rovněž má www materiál rozvíjet kritické myšlení – opět je možná práce s autentickými www stranami či použití speciálních zařízení (www stránky autorky – elektronická fóra pro hodnocení užitečných www stran, off-line výměna zkušeností). Dle výzkumu provedeného v rámci doktorandské práce autorky vykazuje internet potenciál pro rozvoj výše uvedených aspektů celoživotního učení.

[příspěvek A., 14.45–15.25]

Zkušenosti s přípravou a organizací distanční formy uceleného studijního programu

Tomáš Kubálek

V rámci první akreditace v ČR Fakulta podnikohospodářská VŠE v Praze nabízí od září 2002 distanční formu dvouletého navazujícího magisterského studijního programu. Každý semestr je přijímáno asi 50 studentů. Studenti v semestru absolvují 3 jednodenní tutoriály. Studium usnadňují elektronické pomůcky připravené v programech Zoner Context na CD a v programu eDoceo v internetové podobě pro 80 předmětů. Finanční náklady na přípravu přesáhly 9 mil. Kč, byly hrazeny z rozvojových projektů MŠMT. Přípravy se účastnilo 60 učitelů, většina z nich složila mezinárodní testy ECDL. Fakulta disponuje mj. dvěma vlastními duplikátory CD. Studentům, učitelům i zájemcům o distanční formu studia je k dispozici portál distančního studia <http://distančni.fph.vse.cz>, na němž je mj. zveřejněn Průvodce distančním studiem.

[příspěvek B., 14.45–15.25]

Rekapitulace použití výukového systému Barborka na VŠB-TU Ostrava

Jana Šarmanová, Radoslav Fasuga, Libor Holub

Historie vývoje výukového systému Barborka. Moderní realizace v prostředí internetu. Možnosti vývoje výukových materiálů v elektronické podobě nebo formou interaktivních výukových lekcí. Architektura pro víceuživatelský přístup k výukovému systému formou centrální i vzdálené správy. Práce se systémem z pohledu autora, tutora, studenta. Praktické zkušenosti s tvorbou výukových materiálů pro potřeby výuky na VŠB katedra informatiky a další pracovní zkušenosti s tvorbou elektronických studijních opor pro Regionální centrum celoživotního vzdělávání při VŠB. Možnosti výukového systému při procesu řízení výuky. Portálová nadstavba pro administraci informačních a organizačních zdrojů. Možnosti přímé a vzdálené výuky.

[příspěvek A., 15.45–16.25]

E-doll a e-learning pro VŠ (praktická ukázka kurzů KAA)

Jarmila Fictumová, Jiří Rambousek

V úvodní části nastíníme současnou situaci v zavádění LMS na univerzitách a zmíníme se o hlavních okruzích možných problémů. Jedná se zejména o způsob využití e-learningu (od pouhého zpřístupnění materiálů až po 100% on-line kurz), specifické rysy jeho aplikace na univerzitách – zde se zmíníme o důležitosti metodiky a důrazu na týmovou spolupráci a návaznost na výzkumnou činnost. Poslední okruh otázek se týká faktorů omezujících zavádění e-learningu a návrhů na jejich odstranění.

V navazující praktické části předvedeme názornou ukázkou použití LMS Moodle, *e-doll* (*English Department On-line Learning*: www.phil.muni.cz/angl/e-learn) u kurzů, které proběhly v jarním a podzimním semestru 2003, a zaměříme se na formát kurzu (týdenní nebo dle témat) a jeho hlavní rysy – diskusní fóra, deníky, testy, prameny, zadávání a hodnocení úkolů atd. Zajímavostí je možnost sledovat aktivitu studenta a jeho pracovní návyky.

[příspěvek B., 15.45–16.25]

Znalostní technologie jako e-learning kurz ve WebCT

Daniela Ponce

Příspěvek představuje e-learningové kurzy k vícesemestrálnímu předmětu Znalostní technologie. Kurzy jsou vytvořeny v prostředí WebCT. Příspěvek uvádí zejména příklady studijních materiálů a též využití možností prostředí WebCT, jako jsou sylabus, hypertextový rejstřík, evidence studentů, termínované úkoly a testy. V závěru příspěvek uvádí několik nejdůležitějších zkušeností s použitím e-learningových kurzů.

SEKCE B: Obsahová stránka e-learningu – učebna č. 49

[příspěvek A., 14.00–14.40]

Ukázka kurzu ve WebCT Psychologie 1

Věra **Strnadová**

Sylabus. Studijní materiály. Prezentace. Testy. K zamyšlení. Slovníček. Tabulky. Materiály k tisku. Zhodnocení získaných zkušeností. Diskuse.

[příspěvek B., 14.00–14.40]

Distanční studijní opory DSO na Ekonomicko-správní fakultě MU

Jan **Slezák**

V první části příspěvku seznámím posluchače s procesem tvorby a se strukturou Distančních studijních opor vytvářených pro předměty vyučované v kombinovaném studiu a Celoživotním vzdělávání na ESF MU v Brně. Budou předvedeny ukázky textů v elektronické i tištěné podobě. V druhé části se zaměřím na prezentaci dalších možností podpory studia v podobě doplňkových textů, úkolů k samostatnému řešení a komunikace mezi studujícím a vyučujícím.

[příspěvek A., 14.45–15.25]

Ukázka distančního kurzu odborné angličtiny pro posluchače kombinované/konzultativní formy studia bakalářského oboru Aplikovaná informatika

Ivana **Šimonová**

Příspěvek informuje o první ze šesti částí distančního kurzu odborné angličtiny v prostředí WebCT. Kurz je určen studentům kombinované formy studia v bakalářském oboru aplikovaná informatika na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové (FIM UHK). Prezentace představuje obsah jednotlivých kapitol, zpětnovazební prostředky k procvičování, upevňování a hodnocení vědomostí, možnosti pro synchronní a asynchronní komunikaci, sylabus, kalendář, slovníček a soubory k poslechu.

[příspěvek B., 14.45–15.25]

Případová studie: embryonální život e-learningového studia cizích jazyků na Pedagogické fakultě MU v Brně

Tamara **Váňová**

Příspěvek je zaměřen na praktickou ukázkou upravené verze Open Source LMS Moodle, která už dva měsíce slouží ve zkušebním provozu studentům prezenčního i kombinovaného studia ze stránek elektronické laboratoře a má potenciál stát se základem celouniverzitní výuky praktického jazyka. V první části stručně uvádím důvody, které vedly k tomu, že na Pedagogické fakultě MU bylo nutno urychleně rozšířit a zefektivnit výuku cizích jazyků, a to spojením tradiční prezenční výuky s prvky e-learningu. Druhá část příspěvku je pak věnovaná podrobnostem řešení a třetí část předkládá naši vizi do budoucna.

[příspěvek A., 15.45–16.25]

Podpora výuky předmětu „Etika“, „Filosofický seminář“ a „Kapitoly z literatury a kultury německy mluvících zemí“ prostřednictvím WebCT

Ilona **Semrádová**

V příspěvku jsou charakterizovány přístupy k výuce předmětu „Etika“, „Filosofický seminář“ a „Kapitoly z literatury a kultury německy mluvících zemí“ v bakalářském studiu na Fakultě informatiky a managementu. Jsou vymezeny cíle výuky povinného předmětu pro obor Management cestovního ruchu s rozšířenou jazykovou přípravou v německém jazyce a fakultativních předmětů pro zájemce ze všech oborů studia. Kurzy ve WebCT jsou určeny primárně k podpoře prezenční výuky. V zimním semestru akademického roku 2003/2004 se studenti zamýšleli nad možnostmi a limity využití těchto kursů při svém studiu. Základní výsledky tohoto dílčího šetření znamenají, jak bude předestřeno, podněty pro další rozvíjení těchto kursů.

[příspěvek B., 15.45–16.25]

E-podpora výuky logiky a příbuzných témat aneb e-learning v interpretativních humanitních oborech

Jiří **Raclavský**

- 1) Úloha VŠ učitele v interpretativních humanitních oborech
 - učitel je průvodce informacemi, e-podpora přednášek je v mnohém výhodou (např. při nárůstu dálkařů)
- 2) VŠ učitel vs. VŠ vědec
 - e-podpora zvyšuje možnost soustředit se na vědeckou práci i při zvyšování počtu studentů
- 3) Obecné nevýhody 100% e-learningu, e-podpory
 - student je ponechán sám sobě (je pro nás black-box), nedostává personalizovanou znalost a pojmový rámec; učitel nemá zisk z přednášení před studenty (náměty studentů apod.)
- 4) Obecně technické a věcné problémy e-learningu v interpretativních humanitních oborech
 - v interpretativních oborech učíme myslet, argumentovat apod., e-zkoušení (či e-cvičení) je takřka nemožné, určitě však velmi náročné na e-zpracování

SEKCE C: Multimédia – učebna č. 22

[příspěvek A., 14.00–14.40]

Asynchronní výuka založená na využití multimediálních záznamů

Eva **Hladká**, Miloš **Liška**

Snaha vzdělávat stále větší část populace na vysokých školách vede k zvyšování počtu studentů na kurz (přednášku, cvičení) a k nemožnosti respektovat různou úroveň osvojování si vědomostí jednotlivými studenty. Proti tomuto trendu lze využít multimediální technologie a v úrovni asynchronní výuky umožnit studentům individuální přístup k přednáškám aniž by vzrostly nároky na počet pedagogů.

Na FI MU se již 4 semestry provádí záznam přednášek, jejich zpracování a následné vystavení. Studenti se tedy mohou i mimo přednášky vracet k jejich úplnému znění a podle své potřeby využívat záznam jako studijní materiál. Prvotní rozpačitou reakci pedagogů překonaly pozitivní zkušenosti s provozem a výhoda zpětné vazby k vlastnímu výkonu. Studenti, od nichž tato aktivita vzešla, záznamy využívali od začátku a dnes je přímo vyžadují. Dalším efektem této aktivity je zpřístupnění přednášek studentům, kteří se nemohou výuky účastnit (např. pro nemoc). Přístup k záznamům je průběžně vyhodnocován a statistiky jsou k dispozici na portálu <http://video.fi.muni.cz>

[příspěvek B., 14.00–14.40]

Videopořady pro výuku

Karel **Zatloukal**, Vítězslav **Křivánek**

Veterinární a farmaceutická univerzita se dlouhodobě zabývá multimediální podporou výuky. Rozvoj videotechniky přinesl nové možnosti, ale také mnoho dalších problémů. Jde především o volbu koncepce pracoviště, jeho vybavení, distribuci a ochranu pořadů, včetně provozu archivu videozáznamů. Jsou nastoleny základní otázky. Jejich řešení ukáže cestu a orientaci v dané oblasti. Jsou nastíněny nejběžnější okruhy chyb. Převážně jde o chyby technické a kompoziční. Vylepšování pořadu nevhodným doplněním nejrůznějších efektů dokáže zničit jinak velmi pěkný, kvalitní pořad. Zpracování videopořadů je náročná práce, která vzniká spoluprací řady odborníků. Je to typicky týmová činnost.

Výrazným problémem je vyhodnocení technické kvality pořadu a to jak záznamu „Master“ tak úmyslné degradace kopií pro další použití. Typicky jde o snížení datového toku pro začlenění do e-learningového kurzu, nebo pro distribuci záznamu pomocí datových nosičů (DVD, CD-ROM).

[příspěvek A., 14.45–15.25]

Řešení systému přípravy, výroby a zpřístupnění multimediálních studijních materiálů

Jan **Sedláček**

Příspěvek pojednává o možnostech rozšiřování využití multimediálních studijních materiálů v prezenční i kombinované formě studia. Jsou shrnuty dosavadní zkušenosti s tvorbou, výrobou a

distribucí multimediálních studijních materiálů na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Dále jsou diskutovány přístupy pro vytváření záznamů přednášek, formy jejich zpracování a distribuce. V závěru příspěvku je uveden projekt organizačního zabezpečení systému přípravy, výroby a zpřístupnění multimediálních studijních materiálů, který je v současné době na UHK realizován.

[příspěvek B., 14.45–15.25]

E-learning ve výuce obecné, anorganické a fyzikální chemie

Hana **Cídlová**

V obecné chemii jsou na Internet vystavovány studijní materiály, které z časových důvodů nelze celé podrobně probrat v přímé výuce. Tyto internetové stránky záměrně nejsou propojeny navenek. Jejich adresa je e-mailem sdělena pouze zaregistrovaným studentům. V anorganické chemii jde především o studijní materiál pro laboratorní cvičení, umožňující studentům kromě jiného opakovaně shlédnout některé experimenty (zejména exploze). Ve fyzikální chemii jsou pomocí Internetu studentům předány návody k přístrojům používaným v laboratorním cvičení. Kromě toho mají studenti přístup k tutoru fyzikálně chemických výpočtů, pracujícímu v programu CECAL výukového programu CETHO. Možnost využití e-learningu je vítána jak vyučujícími, tak i studenty

[příspěvek A., 15.45–16.25]

Multimediální výuka geografie Kanady v kurzu Geografie Kanady

A. **Hynek**, L. **Kovaříková**, P. **Sedláček**

V kurzu je využívána trojjazyčná virtuální učebnice geografie Kanady a Německa (Hecht A., Pletsch A. et al., 2001) - www.v-g-t.de, která vznikla spoluprací Georg-Eckert-Institut Braunschweig + Phillips-Universität Marburg a Wilfried Laurier University Waterloo, Ontario, Kanada. Její skladba spočívá ve volbě geografických modulů jak tradičních složkových, tak tematických, v nichž jsou uvedeny interaktivní odkazy. Po připojení na internet je možné sledovat např. texty, tabulky, mapy (dokonce animované aktuální synoptické), obrázky apod., jež prohlubují učivo předložené v modulech. V každé přednášce kurzu Geografie Kanady je využíván videozáznam tří cest do Kanady (1999, 2002, 2003), především z cest autobusem Greyhound Canada, ale i lety nad ledovcem, Niagarskými vodopády apod. Autenticita záznamu přibližuje studenty kanadské realitě a dává kurzu silnou důvěryhodnost vedle využívání klasických univerzitních učebnic.

[příspěvek B., 15.45–16.25]

Multimediální podpora výuky matematiky

Roman **Pich**

Tento příspěvek popisuje multimediální text nového typu využívající možnosti současné výpočetní techniky. Ukazuje moderní způsob výuky matematické analýzy, kdy prostřednictvím počítačových technologií se studenti učí matematickou analýzu a naopak. Zajímavostí tohoto díla je zejména jeho multimediální způsob zpracování, kdy je paralelně uveden matematický text, videonahrávka přednášky a animace ilustrující základní pojmy. Další zajímavostí je optimalizace pro různá výstupní zařízení. Pro počítačovou podporu samostatného studia jsou dále uvedeny Mapleovské zápisníky s řešenými příklady a novými procedurami. Z technického hlediska je unikátní zcela portabilní řešení animací v PDF formátu.

[příspěvek C., 15.45–16.25]

Produkce filmů a DVD na PC – daleká budoucnost či dnešní realita?

Petr **Sojka** a Radovan **Hakl**

Budou prezentovány zkušenosti s DTMP (DeskTop Movie Publishing/Production), získané během posledních čtyř let v rámci vedení předmětu PV113 Softwarové elektronické publikace v Laboratoři elektronických a multimediálních aplikací FI MU. Na příkladech vzniklých produktů (CD Všech pět pohromadě, DVD se snímky tří realizovaných filmových studentských festivalů se snímky vytvořenými studenty na FI MU) budou shrnuty podstatné aspekty přípravy a realizace nízkorozpočtových multimediálních projektů v akademickém prostředí. Aktuální stav možností multimediální produkce bude srovnán s přechodem postupů DTP ze specializovaných studií na stůl autora v minulém století a budou diskutovány důsledky z tohoto přechodu plynoucími.